

Vaginal cytologisk undersøgelse

Mette Korr

Screening.

- Us. af befolkningsgrupper for en eller flere givne sygdomme med henblik på tidlig diagnostik og sekundær profylakse.

Eksempler:

- Medfødt myxødem
- Fenyketonuri
- Svangreus.
- Vaginal cytologi
- Mammografi
- BT
- Div. Blodprøver.

Kriterier.

- Forhold ved sygdommen:
 - - alvorligt sundhedsproblem
 - -kendt naturhistorie
- Forhold ved testen:
 - - tilstrækkelig validitet
 - -uden bekostning og risiko for den us.
 - -skal kunne accepteres af befolkningen
- Behandlingsmuligheder:
 - -væsentlig gevinst ved tidlig diagnostik
 - - nødvendige beh-faciliteter
 - -klare behandlingsindikationer
- Programmet:
 - -cost-benefit
 - -lille tidsforbrug, decentralt
 - -kontinuerlig proces.
-

Cost -benefit

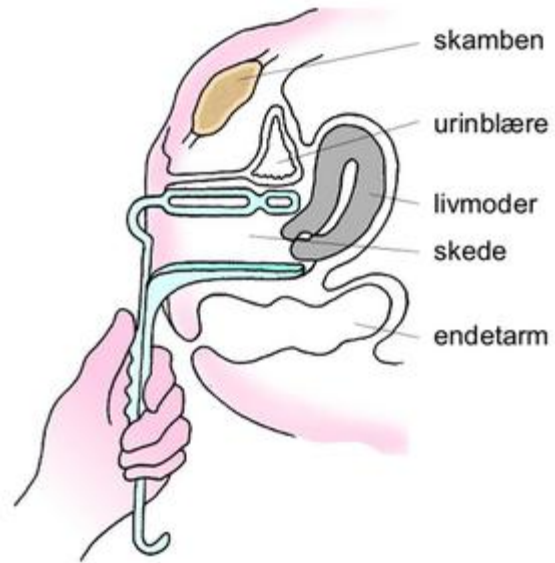
- Cost: penge, resourcer, sygeliggørelse,
- utryghed

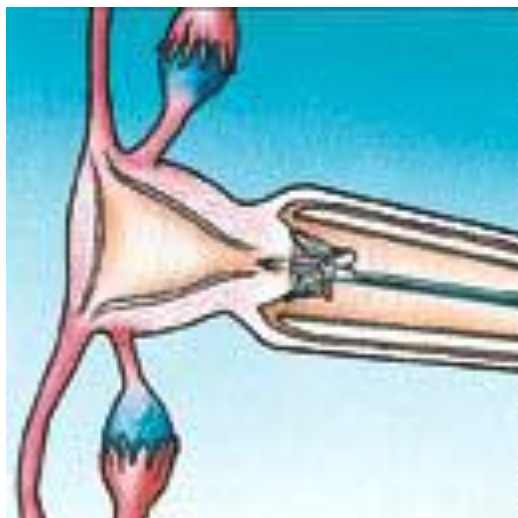
- Gevinster: frihed for alvorlig sygdom, liv

Målgruppe

- Alle kvinder mellem 23 og 65 år.
 - Invitationsbrev.
 - Aftale om svar.
-
- Hvem kommer – hvem kommer ikke.

GU

Før Cervex-CombiBrush® ind i endocervikalkanalen indtil børsten formes mod cervix. Drej børsten med et let vedholdende tryk 2 omgange med uret.

Idet børsten straks anbringes i beholderen med fikseringsvæske, adskilles børstehovedet fra håndtaget ved at trykke tommelfingeren mod ryggen af børsten.

Undgå berøring af børstehårene

Svar – opfølgning.

- Aftale svarmåde
- Sikre at svaret modtages –videregives.
- Opfølgning.

Svareksemppler

- De hyppigste svar vil se ud som følger: **Prøvesvar hvor der ikke skal aftales ny prøve Cytologisvar Konsekvens** *Én af følgende formuleringer:*
- Normale celler
- Normale celler, ingen endocervikale celler eller metaplastisk celler
- Normale celler, 50 - 75 pct. af epitelcellerne kan ikke vurderes
- Kvinden bliver automatisk inviteret til folkeundersøgelsen mod livmoderhalskræft om 3 år (målgruppe 23 - 50 årige) eller 5 år (målgruppe 50 - 65 årige)
-

Svareksemppler

- **Prøvesvar hvor der *altid* skal aftales ny prøve: Cytologisvar Konsekvens**
- Materialet uegnet til diagnostisk vurdering, *og*
- En forklaring på hvorfor 'uegnet', *og*
- Cytologisk kontrol om 2 - 4 måneder tilrådes, *og*
- Tidspunktet for kontrolprøve aftales mellem egen læge og kvinden
- Ny prøve anbefales, hvilket aftales mellem egen læge og kvinden.
- Generelt anbefales prøven først gentaget efter 8 - 12 uger, for at den epitale overflade får tid til opheling efter forudgående prøvetagning.
-
- Normale celler/ ingen tumorer, *og*
- Cyt. kontrol om 1 år tilrådes (tidligere cyt. fund), *og*
- Tidspunktet for kontrolprøve aftales mellem egen læge og kvinden

Eksempler

- Fikseret. Cervixcyt Cervixcytologisk prøve (LBC smear)
-
- Cytologi: CYTO
-
- Diagnoser
- Cytologi, cervix
- ASCUS - atypiske pladeepitelceller af ukendt betydning
- polymerase kædereaktion, RNA analyse (RNA-PCR)
- materialet uegnet til specialundersøgelse, materialet er gået tabt under præparering
- cytologisk kontrol inkl. test for HPV om 6 måneder tilrådes
-
- Konklusion
- Tidspunkt for kontrolprøve aftales mellem egen læge/speciallæge og kvinden.

- Kære Gry.
- I cellerne fra din livmoderhals er der fundet nogle lette forandringer, så det anbefales at vi gentager prøven om ca. 6 måneder. Forandringerne kan meget vel være betydningsløse og forsvinde af sig selv.
- Du bedes selv bestille tid til at få prøven gentaget.
- Med venlig hilsen
- Mette Korr

Eksempel, FU 61 år.

- normale celler
- polymerase kædereaktion, DNA analyse (DNA-PCR)
- high risk humant papillomvirus påvist
- humant papillomvirus type 45
- cytologisk kontrol inkl. test for HPV om 6 måneder tilrådes

Svar til pt.

- Hej Bodil.
- Hermed på skrift det svar, som jeg gav dig telefonisk:
- Din celleprøve fra livmoderhalsen har vist normale celler. Der er imidlertid også undersøgt for en bestemt virustype, og da der er påvist virus, foreslås ny kontrol om ca. 6 måneder.
- Du bedes selv bestille tid til dette.
- Med venlig hilsen
- Mette Korr
-

Mere usikkerhed

- Hej Mette. Har læst lidt om den pågældende virus. Er interesseret i at vide, om den kan smitte min kæreste????
- mvh Bodil

- Hej Bodil.
- Virus kan næsten altid smitte, men man har ikke meget viden om, hvad smitten konkret betyder.
- Med venlig hilsen
- Mette Korr

Organisation

- Retningslinier fra Sundhedsstyrelsen
- **Monitorering via DKLS** (Dansk kvalitetsdatabase for Livmoderhalskræftscreening)
- **Regionale styregrupper** (bindeled mellem national styregruppe og de forskellige regionale aktører)

Kvalitetsindikatorer – ideelle målsætninger.

1. Andelen af kvinder som venter på invitation ,
< 5 % (0,1%)
2. Deltagelse, > 75 % (66,3%)
3. Andelen af uegnede celleprøver, <1,5%
(3,2%)
4. Sensitivitet og specificitet vedr. HSIL ell.
værre <60% (39,7%), <98% (99,3%)

Kvalitetsindikatorer – fortsat

5. Overholdt svartid <10 hverdage, >95%
(79,6%)
6. HPV-test efter ASCUS-diagnose hos kvinder
>30 år , >95% (41,9%)
7. Dækningsgrad, >85% (76,2%)

Kvalitetsindikatorer- fortsat

8. Mangl. opfølgning af abnorme ell. uegnede prøver, <2%, (19,9%)
9. Andel nydiagnostiserede tilfælde af livmoderhalskræft, <350 (361)
(964 tilfælde i 1966)